

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пош.
Конто пошт. шлада 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в цілому 450 зол.
За границею:
В Америці і доволу, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 л. Імперії 750 л., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 л. л., Болгарії 750 л. л., Австрії 750 л. л. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИКЛАДНИКА
20 сот.

3 нагад конституційної комісії.

Генеральний сейм існуватиме до кінця жовтня 1927.

Варшава, 13. липня 1926.

Сеймова конституційна комісія закінчила вчора третє читання проекту зміни конституції. На засіданні був присутній прем. Бартель і міністр справедливости Маковський. На цьому засіданні заповів іменем ліній партій пос. Недзьялковський (ППС) гостру боротьбу проти ріжних поправок до того законопроєкту на пленумі сейму. Поправки ці дотичать пропорціонального голосування, границі віку й посольської недоторканости.

Потім промовляли послі: Конопчинський (ЗЛН.), що підтримував своє внесення в справі счернення ступу з тої статті, де говориться про розв'язання сейму й сенату на основі власної ухвали, і Багінський (Визв.), що вніс, аби президент не мав права розв'язувати сейм двічі. В голосуванні оба внески відки-

довши дискусія розвинулася над ст. 12 урядового проєкту про право декретувати закони. По промові кількох послів забрав слово мін. Маковський, звертаючи увагу на те, що конституція не може всього передбачити, бо вона дає тільки рамки, в яких живий парламент складає в руки живого уряду зовсім неочеркнені повноваження. Уряд, розуміється, познайомить сейм з метою, до якої прямує і для якої домагається повноважень. Натомість неможливо визначити всіх законопроєктів, для яких уряд домагається повноважень. На оклик, що уряд мусять це зробити, Маковський сказав: Хочемо працювати в справі направи фінансів та упорядкування господарського правдавства.

В голосуванні відкинено внесення про висліміння з закону про повноваження виборчої ординації й соціального законодавства, натомість прийнято внесення пос. Шрайбера: «Окремий закон уповноважить президента до видавання розпорядків з правом закону в обсягу, вказаному нинішнім законом. Ці розпорядки не можуть торкатися змін конституції».

На пополудневому засіданні розвинулася довша дискусія над ст. 5 уряд. проєкту про уділення урядові повноважень до кінця жовтня 1927 р. До цієї справи забрав слово мін. Маковський, заявляючи, що для уряду є найважливіша справа повноважень і то у вимаганнях речинцях. Уряд домагається повноважень до кінця жовтня 1927. Уряд працював би до того часу під контролею теперішнього сейму.

По промовах пос. Бирки і Грінбаума виступив з промовою прем. Бартель. Він заявив, що зі ст. 5 урядового проєкту чи радше з цілою справою урядових декретів уряд виже справу довіря. «Якщо панове не хочуть тих проєктів, уряд витягне з того консеквенції. Без добуття відповідних повноважень і без права декретувати уряд не має змоги зробити того, що задунав. Уряд сейму так скоро не розв'яже. Представникам партій я визнаював, що для мене першим можливим речинцем для розв'язання сейму є кінець січня або половина лютого. Уряд звернеться до сейму з кінцем вересня в справі ухвалення бюджету на четвертий квартал. Після того можуть зійти такі можливости: або ми заломимося економічно і я прийду сюди і скажу, що не маю що більше робити, або господарське становище поправиться. В другому випадку проситиму дальшої підтримки».

Після промови прем'єра вибрано спеціальну підкомісію для устійнення справ, що увійдуть в повноваження для уряду.

Нота до Німеччини в справі роззброєння.

Берлін, 13. липня 1926.

Сюди надійшла нова нота ради амбасадорів, яка піддає ревізії становище шефа штабу райхсверу ген. фон Секта. Нота жадає, щоби один з представників райхсверу обняв становище голови інспектора. Жадання те являється наслідком докладної перевірки контрольною комісією військової ситуації в Німеччині. Міжсоюзна комісія ствердила недотримання версальського трактату. Особливо підкреслило нота те, що на кордонах Німеччини, головним чином на кордоні польським, дуже часто групуються відділи т. зв. граничної охорони.

Біржа. Гроші.

Тенденція захитана. Настрій оживлений. У приватних оборотах занотовано: В. а. дол. 9.30—9.32; канал дол. 9.20—9.22; чеські корони 0.77—0.78; франк. франки 0.24—0.27; швайц. франки 1.70—1.74; фунти штерлінгів 43.00—44.00.

Золото: 20 кор. 36.50—37.00; 20 франків 33.50—34.00; 20 марок 42.00—43.00; 10 рос. рубл. 46.00—47.00.

Срібло: Австр. корона 0.73 0.75, 5 австр. кор. 3.0—4.00; австр. фльор. 1.90—2.00; рос. рубл. 3.00—3.20; копійки за рубель 1.50—1.60.

Збіжжя.

При дуже інтензивним запропонованим хлібним збіжжю ціновитість запотребування. Ціни сильно знижкові. Заптересування в членстві і авсі при відповідним запропонованим по цінах, нижчих від останніх готованих. Тенденція надалі знижкова. Настрій дуже слабкий.

Самоврядування.

Львів, 14. липня 1926.

У Східній Галичині Польща похоронила всякі сліди громадського самоврядування вже давно. Найновіший звіт з діяльності Тимчасового Самоуправного Виділу у Львові за 1923 і 1924 р., що появився друком минулого тижня, доказує це найкраще шифрами. З того звіту довідусмося, що з кінцем 1924 р. в трьох східно-галицьких воєводствах стан самоврядування представився дуже сумно: у львівському воєводстві було розв'язаних 35 відсотків сільських громад, у станиславівському воєводстві 87 відс., а в тернопільському 94 відсотки (в краківському воєводстві в той-же час було розв'язаних тільки один відс. сільських громад). Коли взяти на увагу міста, то справа стояла теж не краще: у львівському воєводстві було 53 відс., у станиславівському 76 відс., а в тернопільському 57 відс. розв'язаних міських рад (у той-же час у краківському воєводстві було розв'язаних 34 відс.). Коли підійдемо до повітових самоуправних тіл, то побачимо, що з кінцем 1924 р. було у львівському воєводстві розв'язаних 48 відс., у станиславівському 66 відс., у тернопільському 73 відс. т. зв. повітових репрезентацій.

З тогож звідомлення довідусмося, що в звіттовому часі розв'язано багато повітових, сільських і міських рад тому, що ті ради були цілковито здекомплетовані наслідком упливу дуже довгого часу від останніх виборів (декуди останні вибори були ще в 1917 і 1908 рр.). На основі того можемо зробити висновок, що протягом 1925 і 1926 рр., необтяжних звітом, такі розв'язування відбувалися далі і мусіли відбуватися, бо ради, вибрані ще в 1907 чи 1908 р., мусіли здекомплетуватися ще більше, а тому це не були ніякі ради, тільки недобитки і пережитки давно минулих літ. Очевидно, що замість поступати згідно з австрійськими, обов'язуючими в нас по нинішній день законами та переводити нові вибори (що згідно з законами мусіли бути розписані до трьох місяців по розв'язанню ради), польська влада іменувала т. зв. комісарів у уряду, відомих у нас під назвою наказних війтів і бурмістрів. Те саме було з повітовими відділами. Ріжниця була тільки та, що головною такою іменованого урядом повітового відділу ставав з правили староста. Проти того протестував завзято навіть Тимчасовий Самоуправний Виділ, але це нічого не помогло. Титулом платні за виконання обов'язків голов повітових

відділів брали і беруть старости, як це видно з тогож звіту, ще й окрему плату, що р'являється половини (50 пр.) кожодорових їх службових поборів. Ось і діяла!

До помочі тим урядовим ставленням по селах і містах додавала влада ще т. зв. тимчасові прибічні ради з кількох «своїх» людей і ті правили безконтрольно всім громадським добром, а навіть на основі інструкцій своїх начальників, тобто старостів, присвоювали собі функції, які згідно з обов'язуючими тут законами до них не належали і на які вони не мали ніякого права. До таких протизаконних функцій належали, наприклад, і шкільні справи. Густо-часто було так, що на основі рішень прибічної ради переміняли шкільні інспектори по наших школах українську викладову мову на польську. І хоч це було велике безправство, ніякі рекурси не помагали, бо така була воля влади.

Нині можна сміло сказати, що в усіх українських громадах Східної Галичини не остало ніодної громадської ради з вибору, хочби передвоєнного, а всіоди урядують старостинські ставленняники, переважно найбезхарактерніші та національно найбезвартісніші елементи. Вже сім літ панує в нас на полі самоврядування одно велике безправство, якого свідомо допускалася влада, бо того вимагала польська державна рація. На численні домагання громад, а навіть Тимчасового Самоуправного Виділу, щоб перевести нові вибори, навіть на основі старої виборчої ординації, що — до речі кажучи — була для нас дуже некорисна (особливо при виборах до повіт. рад), польські урядові чинники відповідали, що це неможливо, бо виборча ординація перестаріла, не відповідає ні духові часу, ні духові польської конституції. А таксамо перестарілі австрійські закони. Для польських урядових чинників краще було стояти на сторожі явного в даному випадку безправства, а навіть доміти третю статтю польської конституції, яка каже, що «Польща, опираючи свій устрій на засадах широкого територіального самоврядування, передасть представництвам самоврядування відповідний обсяг діляння, особливо в обсягу адміністрації, культури і господарства, який докладається означати державні закони». А статті 65, 66 і 67 тієїж конституції передарішують навіть деякі засади організації самоврядування. Тут слід додати, що окрема до трьох східно-галицьких воєводств затягнула Польща ще й інші зобов'язання не тільки внутрішнього, але й міжнародного характеру законом з 26. вересня 1922

Red. «Dziło» we Lwowie. Pr. 325/26. W Imieniu Księgarni polskiej, Polskiej Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dziło” Nr. 149 (10826) z dnia 9. lipca 1926. roku pod tytułami: 1) „Zmiana konstytucji” 2) „między słowami: elementar” 3) „między słowami: Ożen” 4) „między słowami: reżym” 5) „między słowami: obywatel” 6) „między słowami: wam co” 7) „między słowami: wam co” 8) „między słowami: wam co” 9) „między słowami: wam co” 10) „między słowami: wam co” 11) „między słowami: wam co” 12) „między słowami: wam co” 13) „między słowami: wam co” 14) „między słowami: wam co” 15) „między słowami: wam co” 16) „między słowami: wam co” 17) „między słowami: wam co” 18) „między słowami: wam co” 19) „między słowami: wam co” 20) „między słowami: wam co” 21) „między słowami: wam co” 22) „między słowami: wam co” 23) „między słowami: wam co” 24) „między słowami: wam co” 25) „między słowami: wam co” 26) „między słowami: wam co” 27) „między słowami: wam co” 28) „między słowami: wam co” 29) „między słowami: wam co” 30) „między słowami: wam co” 31) „między słowami: wam co” 32) „między słowami: wam co” 33) „między słowami: wam co” 34) „między słowami: wam co” 35) „między słowami: wam co” 36) „między słowami: wam co” 37) „między słowami: wam co” 38) „między słowami: wam co” 39) „między słowami: wam co” 40) „między słowami: wam co” 41) „między słowami: wam co” 42) „między słowami: wam co” 43) „między słowami: wam co” 44) „między słowami: wam co” 45) „między słowami: wam co” 46) „między słowami: wam co” 47) „między słowami: wam co” 48) „między słowami: wam co” 49) „między słowami: wam co” 50) „między słowami: wam co” 51) „między słowami: wam co” 52) „między słowami: wam co” 53) „między słowami: wam co” 54) „między słowami: wam co” 55) „między słowami: wam co” 56) „między słowami: wam co” 57) „między słowami: wam co” 58) „między słowami: wam co” 59) „między słowami: wam co” 60) „między słowami: wam co” 61) „między słowami: wam co” 62) „między słowami: wam co” 63) „między słowami: wam co” 64) „między słowami: wam co” 65) „między słowami: wam co” 66) „między słowami: wam co” 67) „między słowami: wam co” 68) „między słowami: wam co” 69) „między słowami: wam co” 70) „między słowami: wam co” 71) „między słowami: wam co” 72) „między słowami: wam co” 73) „między słowami: wam co” 74) „między słowami: wam co” 75) „między słowami: wam co” 76) „między słowami: wam co” 77) „między słowami: wam co” 78) „między słowami: wam co” 79) „między słowami: wam co” 80) „między słowami: wam co” 81) „między słowami: wam co” 82) „między słowami: wam co” 83) „między słowami: wam co” 84) „między słowami: wam co” 85) „między słowami: wam co” 86) „między słowami: wam co” 87) „między słowami: wam co” 88) „między słowami: wam co” 89) „między słowami: wam co” 90) „między słowami: wam co” 91) „między słowami: wam co” 92) „między słowami: wam co” 93) „między słowami: wam co” 94) „między słowami: wam co” 95) „między słowami: wam co” 96) „między słowami: wam co” 97) „między słowami: wam co” 98) „między słowami: wam co” 99) „między słowami: wam co” 100) „między słowami: wam co” 101) „między słowami: wam co” 102) „między słowami: wam co” 103) „między słowami: wam co” 104) „między słowami: wam co” 105) „między słowami: wam co” 106) „między słowami: wam co” 107) „między słowami: wam co” 108) „między słowami: wam co” 109) „między słowami: wam co” 110) „między słowami: wam co” 111) „między słowami: wam co” 112) „między słowami: wam co” 113) „między słowami: wam co” 114) „między słowami: wam co” 115) „między słowami: wam co” 116) „między słowami: wam co” 117) „między słowami: wam co” 118) „między słowami: wam co” 119) „między słowami: wam co” 120) „między słowami: wam co” 121) „między słowami: wam co” 122) „między słowami: wam co” 123) „między słowami: wam co” 124) „między słowami: wam co” 125) „między słowami: wam co” 126) „między słowami: wam co” 127) „między słowami: wam co” 128) „między słowami: wam co” 129) „między słowami: wam co” 130) „między słowami: wam co” 131) „między słowami: wam co” 132) „między słowami: wam co” 133) „między słowami: wam co” 134) „między słowami: wam co” 135) „między słowami: wam co” 136) „między słowami: wam co” 137) „między słowami: wam co” 138) „między słowami: wam co” 139) „między słowami: wam co” 140) „między słowami: wam co” 141) „między słowami: wam co” 142) „między słowami: wam co” 143) „między słowami: wam co” 144) „między słowami: wam co” 145) „między słowami: wam co” 146) „między słowami: wam co” 147) „między słowami: wam co” 148) „między słowami: wam co” 149) „między słowami: wam co” 150) „między słowami: wam co” 151) „między słowami: wam co” 152) „między słowami: wam co” 153) „między słowami: wam co” 154) „między słowami: wam co” 155) „między słowami: wam co” 156) „między słowami: wam co” 157) „między słowami: wam co” 158) „między słowami: wam co” 159) „między słowami: wam co” 160) „między słowami: wam co” 161) „między słowami: wam co” 162) „między słowami: wam co” 163) „między słowami: wam co” 164) „między słowami: wam co” 165) „między słowami: wam co” 166) „między słowami: wam co” 167) „między słowami: wam co” 168) „między słowami: wam co” 169) „między słowami: wam co” 170) „między słowami: wam co” 171) „między słowami: wam co” 172) „między słowami: wam co” 173) „między słowami: wam co” 174) „między słowami: wam co” 175) „między słowami: wam co” 176) „między słowami: wam co” 177) „między słowami: wam co” 178) „między słowami: wam co” 179) „między słowami: wam co” 180) „między słowami: wam co” 181) „między słowami: wam co” 182) „między słowami: wam co” 183) „między słowami: wam co” 184) „między słowami: wam co” 185) „między słowami: wam co” 186) „między słowami: wam co” 187) „między słowami: wam co” 188) „między słowami: wam co” 189) „między słowami: wam co” 190) „między słowami: wam co” 191) „między słowami: wam co” 192) „między słowami: wam co” 193) „między słowami: wam co” 194) „między słowami: wam co” 195) „między słowami: wam co” 196) „między słowami: wam co” 197) „między słowami: wam co” 198) „między słowami: wam co” 199) „między słowami: wam co” 200) „między słowami: wam co” 201) „między słowami: wam co” 202) „między słowami: wam co” 203) „między słowami: wam co” 204) „między słowami: wam co” 205) „między słowami: wam co” 206) „między słowami: wam co” 207) „między słowami: wam co” 208) „między słowami: wam co” 209) „między słowami: wam co” 210) „między słowami: wam co” 211) „między słowami: wam co” 212) „między słowami: wam co” 213) „między słowami: wam co” 214) „między słowami: wam co” 215) „między słowami: wam co” 216) „między słowami: wam co” 217) „między słowami: wam co” 218) „między słowami: wam co” 219) „między słowami: wam co” 220) „między słowami: wam co” 221) „między słowami: wam co” 222) „między słowami: wam co” 223) „między słowami: wam co” 224) „między słowami: wam co” 225) „między słowami: wam co” 226) „między słowami: wam co” 227) „między słowami: wam co” 228) „między słowami: wam co” 229) „między słowami: wam co” 230) „między słowami: wam co” 231) „między słowami: wam co” 232) „między słowami: wam co” 233) „między słowami: wam co” 234) „między słowami: wam co” 235) „między słowami: wam co” 236) „między słowami: wam co” 237) „między słowami: wam co” 238) „między słowami: wam co” 239) „między słowami: wam co” 240) „między słowami: wam co” 241) „między słowami: wam co” 242) „między słowami: wam co” 243) „między słowami: wam co” 244) „między słowami: wam co” 245) „między słowami: wam co” 246) „między słowami: wam co” 247) „między słowami: wam co” 248) „między słowami: wam co” 249) „między słowami: wam co” 250) „między słowami: wam co” 251) „między słowami: wam co” 252) „między słowami: wam co” 253) „między słowami: wam co” 254) „między słowami: wam co” 255) „między słowami: wam co” 256) „między słowami: wam co” 257) „między słowami: wam co” 258) „między słowami: wam co” 259) „między słowami: wam co” 260) „między słowami: wam co” 261) „między słowami: wam co” 262) „między słowami: wam co” 263) „między słowami: wam co” 264) „między słowami: wam co” 265) „między słowami: wam co” 266) „między słowami: wam co” 267) „między słowami: wam co” 268) „między słowami: wam co” 269) „między słowami: wam co” 270) „między słowami: wam co” 271) „między słowami: wam co” 272) „między słowami: wam co” 273) „między słowami: wam co” 274) „między słowami: wam co” 275) „między słowami: wam co” 276) „między słowami: wam co” 277) „między słowami: wam co” 278) „między słowami: wam co” 279) „między słowami: wam co” 280) „między słowami: wam co” 281) „między słowami: wam co” 282) „między słowami: wam co” 283) „między słowami: wam co” 284) „między słowami: wam co” 285) „między słowami: wam co” 286) „między słowami: wam co” 287) „między słowami: wam co” 288) „między słowami: wam co” 289) „między słowami: wam co” 290) „między słowami: wam co” 291) „między słowami: wam co” 292) „między słowami: wam co” 293) „między słowami: wam co” 294) „między słowami: wam co” 295) „między słowami: wam co” 296) „między słowami: wam co” 297) „między słowami: wam co” 298) „między słowami: wam co” 299) „między słowami: wam co” 300) „między słowami: wam co” 301) „między słowami: wam co” 302) „między słowami: wam co” 303) „między słowami: wam co” 304) „między słowami: wam co” 305) „między słowami: wam co” 306) „między słowami: wam co” 307) „między słowami: wam co” 308) „między słowami: wam co” 309) „między słowami: wam co” 310) „między słowami: wam co” 311) „między słowami: wam co” 312) „między słowami: wam co” 313) „między słowami: wam co” 314) „między słowami: wam co” 315) „między słowami: wam co” 316) „między słowami: wam co” 317) „między słowami: wam co” 318) „między słowami: wam co” 319) „między słowami: wam co” 320) „między słowami: wam co” 321) „między słowami: wam co” 322) „między słowami: wam co” 323) „między słowami: wam co” 324) „między słowami: wam co” 325) „między słowami: wam co” 326) „między słowami: wam co” 327) „między słowami: wam co” 328) „między słowami: wam co” 329) „między słowami: wam co” 330) „między słowami: wam co” 331) „między słowami: wam co” 332) „między słowami: wam co” 333) „między słowami: wam co” 334) „między słowami: wam co” 335) „między słowami: wam co” 336) „między słowami: wam co” 337) „między słowami: wam co” 338) „między słowami: wam co” 339) „między słowami: wam co” 340) „między słowami: wam co” 341) „między słowami: wam co” 342) „między słowami: wam co” 343) „między słowami: wam co” 344) „między słowami: wam co” 345) „między słowami: wam co” 346) „między słowami: wam co” 347) „między słowami: wam co” 348) „między słowami: wam co” 349) „między słowami: wam co” 350) „między słowami: wam co” 351) „między słowami: wam co” 352) „między słowami: wam co” 353) „między słowami: wam co” 354) „między słowami: wam co” 355) „między słowami: wam co” 356) „między słowami: wam co” 357) „między słowami: wam co” 358) „między słowami: wam co” 359) „między słowami: wam co” 360) „między słowami: wam co” 361) „między słowami: wam co” 362) „między słowami: wam co” 363) „między słowami: wam co” 364) „między słowami: wam co” 365) „między słowami: wam co” 366) „między słowami: wam co” 367) „między słowami: wam co” 368) „między słowami: wam co” 369) „między słowami: wam co” 370) „między słowami: wam co” 371) „między słowami: wam co” 372) „między słowami: wam co” 373) „między słowami: wam co” 374) „między słowami: wam co” 375) „między słowami: wam co” 376) „między słowami: wam co” 377) „między słowami: wam co” 378) „między słowami: wam co” 379) „między słowami: wam co” 380) „między słowami: wam co” 381) „między słowami: wam co” 382) „między słowami: wam co” 383) „między słowami: wam co” 384) „między słowami: wam co” 385) „między słowami: wam co” 386) „między słowami: wam co” 387) „między słowami: wam co” 388) „między słowami: wam co” 389) „między słowami: wam co” 390) „między słowami: wam co” 391) „między słowami: wam co” 392) „między słowami: wam co” 393) „między słowami: wam co” 394) „między słowami: wam co” 395) „między słowami: wam co” 396) „między słowami: wam co” 397) „między słowami: wam co” 398) „między słowami: wam co” 399) „między słowami: wam co” 400) „między słowami: wam co” 401) „między słowami: wam co” 402) „między słowami: wam co” 403) „między słowami: wam co” 404) „między słowami: wam co” 405) „między słowami: wam co” 406) „między słowami: wam co” 407) „między słowami: wam co” 408) „między słowami: wam co” 409) „między słowami: wam co” 410) „między słowami: wam co” 411) „między słowami: wam co” 412) „między słowami: wam co” 413) „między słowami: wam co” 414) „między słowami: wam co” 415) „między słowami: wam co” 416) „między słowami: wam co” 417) „między słowami: wam co” 418) „między słowami: wam co” 419) „między słowami: wam co” 420) „między słowami: wam co” 421) „między słowami: wam co” 422) „między słowami: wam co” 423) „między słowami: wam co” 424) „między słowami: wam co” 425) „między słowami: wam co” 426) „między słowami: wam co” 427) „między słowami: wam co” 428) „między słowami: wam co” 429) „między słowami: wam co” 430) „między słowami: wam co” 431) „między słowami: wam co” 432) „między słowami: wam co” 433) „między słowami: wam co” 434) „między słowami: wam co” 435) „między słowami: wam co” 436) „między słowami: wam co” 437) „między słowami: wam co” 438) „między słowami: wam co” 439) „między słowami: wam co” 440) „między słowami: wam co” 441) „między słowami: wam co” 442) „między słowami: wam co” 443) „między słowami: wam co” 444) „między słowami: wam co” 445) „między słowami: wam co” 446) „między słowami: wam co” 447) „między słowami: wam co” 448) „między słowami: wam co” 449) „między słowami: wam co” 450) „między słowami: wam co” 451) „między słowami: wam co” 452) „między słowami: wam co” 453) „między słowami: wam co” 454) „między słowami: wam co” 455) „między słowami: wam co” 456) „między słowami: wam co” 457) „między słowami: wam co” 458) „między słowami: wam co” 459) „między słowami: wam co” 460) „między słowami: wam co” 461) „mi

заїмних Обозначень „ДНІСТЕР“
м. Івано-Франківськ, вул. Руська ч. 20.

Математична загадка!

Коли 1 — 50

1247 Розв'язка 33-70

Гиндліт 05 — **ЧИНКАДЖА**
ЧИНКАДЖА ОЛОЖОНІДІП ЕХІШ І)

ствинитво українського народу. І того аж мало, що на 112 тисяч виборців України припадає один посольський мандат на Волині, коли на етнічно польських землях один мандат випадає на 30 тисяч населення. Бажаєте пізнати не допустити до собору національних меншостей. Тому вже не кретеся з думкою про дві мандати, про дві виборчі системи, пускати хантом навіть таку для нас важку справу і засаду, як угодностайовання та уніфікація всіх земель. І все те твориться, щоб закласти в польській державі диктатуру, так би сказати, польської нації. Очевидно, можна й до того примушати, але чи не є це скраплення самої суті парламентаризму, чи не є це боротьба з парламентаризмом у такому випадку та мінна оборона парламентаризму?

Ізраїда, тут може мене стрікнути захід, що тільки право-праві польські партії примушують до зміни виборчої організації, що лінійна польська націясь бажас нас обдурувати цілковитим управлінням. У відповідь на те пишу зазначити, що від часу масового перевороту не може цілком пізнати, хто є польською лінійною, Маршалок Пісудський, прем'єр Бартель, клуб праці, "Строїство Людове", "Визволене" ухвалили перелік переворотом за представників ліній. Тепер ці люди і ті партії виступають вже проти парламентарного устрою і йдуть рука в руку з партіями правих. (Протести на лавках центру!) Позволю собі тут аналізувати дотеперішній перебіг випадків у Польщі від дня масового перевороту. Масовий виступ був сам у собі як революційний акт, ослабленням парламентаризму, бо був виступом не тільки проти уряду Вітоса, але також проти парламентарної більшості, яка тоді уряд видала. Отже, коли повалено уряд Вітоса, треба було повалити і сойм, джерело і творця того усього уряду. Крім того масовий переворот, затятий в ім'я морального відстоєння проти зграї шубарців і злодіїв, був одночасно тяжким обвинуваченням під адресою тої палати. Коли Пісудському зажадало на збереження парламентаризму, то він по масовому перевороті постарався би в першій мірі про вибори до нового сойму, який через сам акт виборів відікає би повагу в очах населення.

(Докінчення буде.)

Здержання судових кар.

Дня 15. липня 1926 входить в життя польський закон з 10. червня 1926 В. з. 61/384 про здержання судових кар. Цей закон відноситься тільки до кар позбавлення свободи в розмірі до шістьох місяців, наложених давніми австрійськими судами. Закон важний для всіх, особливо для тих, яких засуджено, а вони ще не відбули кар.

Суд може здержати кару в уряді або на внесок на протязі одного до п'ятиох років, коли після обставин при поповненні винку, з огляду на характер і заховання винуватця по винку, є надія поправки. Дозволяючи на здержання кар, суд може установити умову винагороди шкоди в означеному річці і в означеній висоті.

Суд буде орікати про здержання карі рівночасно з вироком. Закон обнімає також присуджені вже карі, коли винуватець до 15. липня 1926 не розпочав відбування карі; тоді суд визначить окрему розплату і вирішити тільки про здержання карі.

Від оренчення мають обидві сторони, себто прокуратор чи приватний обвинитель і засуджений, право відкликати до вищого суду в протязі вісьмох днів; цей відклик відпочує виконання карі.

Визначений час поправки засудженого починає рахуватися від право-сильності оренчення. Коли мине час поправки й коли минуть ще дальші три місяці без пригоди, то кара й наслідки карі вважатимуться за даровані. Суд видасть на домагання засудженого посвідку.

Не вільно здержати карі, коли винуватець був вперді засуджений на вичиню (не арешт!) і то повних п'ять років по відбутті карі; дальше, коли оречено допускатимість поліційного надзору, коли винуватець в часі поправки поповнив злочин, свідому провинку, проступки крадіжки, спронеблення, обману або такий самий винюк, як той, коли кару здержано.

Суд зарядить виконання здержаної карі, якщо засуджений поповнить в часі поправки злочин, свідому провинку, проступок крадіжки, спронеблення, обману і такий самий, як при нагоді здержання карі; дальше, коли вийде на яву, що не вільно було здержати карі; акиш, коли винуватець не винагородив шкоди в річці.

Очевидно — здержання кар позбавлення свободи не відноситься до грошевих кар, не аносить конфіскації предметів, як також не звільняє від заплати відшкодування і коштів процесу.

Адв. д-р Партицький.

По широкому світі.

В Альбанії вибухла революція. Італійська рада міністрів рішила вислати туди три воєнні кораблі на допомогу урядові. Альбанський уряд стягнув військо до пристаней.

Повстання в Персії зростає. Військо в деяких місцях перейшло на бік революціонерів. Уряд розстріляв велику кількість бунтарів.

Румунія та Болгарія у поважних конфлікті внаслідок прикордонного непорозуміння. Кажуть, що румунське військо вийшло на болгарську територію.

Франція підписала з Англією фінансовий договір у справі своїх довгів.

С. Р. С. Р висилає до Лондону Красна, щоб цей пробував наладити напружені відносини з англійським урядом.

У Мароку не вигасла партизанська боротьба деяких племен проти французько-іспанських військ. В околиці Таза є простір на 100 квадрат. км., що ще їм не піддався.

Французький уряд одержав вислів довіри парламенту невеличкою більшістю. Рада міністрів одержала уповноваження видавати фінансові та скарбові декрети, які пізніше ратифікуватиме парламент.

Врангель злікудував усі свої підприємства зв'язані з протибolshevikською армією і вийшов до Бельгії, де житиме як приватна людина.

Організаційний рух.

Віче У. Н. Д. О. в Грималові.

Треба було дуже багато праці й заходів на те, щоб добути в скатальської старости дозволу на віче в Грималові. Найбільш колючими за захоли засічений округ відбув дня 8. липня ц. р. перше своє всенароднє віче. Відкрив його п. М. Х. Я. Л. О. К. о. ю. б. к. а. кандидат нотар. в Грималові. По виборі президії в особах пп. Олександра Пісевича, О. Антона Свідера і Павла Яремича основний реферат про теперішнє політичне положення нашого народу, деля п. Олекса Черкавський, депутат Центр. Ком. УНДО. зі Львова говорив про потребу політичної організації і пояснив програму УНДО. Третій промовляв п. М. К. о. ю. б. к. а. про економічні справи. Чотиригодинні наради покинулися вибором Повітового Народного Комітету, до якого увійшли: о. декан Іван Іванчук з Товстоого, о. Теодор Пішкус з Ол. Пісевичий з Зеленої, Мих. Кошубка, Антін Свідер, Остап Хоростині і Микола Хрупович з Грималова, Іван Вороновський з Буки, Лука Наваста з Товстоого і Ст. Герман з Вікна. — Підчас реферату д-р Ст. Барна мало-що не прийняв до розважання віча, бо присутній на вічу комісар старства перебував промовці та грозив розважанням. По виборі Пов. Нар. Ком. відповіли присутні "Ще не вмерла". Не пора" і розійшлися.

Учасник.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число нашого часопису еконфісковано за останнє речення статті "Pod jednym dachem".

— Справлення друкарських похибок. У вчорашньому числі "Діла", в статті п. н. "Як це назвати?", закралася така друкарська похибка. На початку другого уступу має бути: "В нашій замітці", а не в нашій замітці. При кітці о-

станнього уступу в тіжсї статті має бути: "націонал-демократичні багнотворці", а не "басно-словаці". В 149 ч. "Діла" в дописі про равські вселюдні школи подано помилково заголовок Радехів, замість Рава Руська.

— Ланцюг шасті. Одного ранку дістаєте лист з ланцюг проханнями: перепишіть дев'ять разів його текст і крім цього додайте до нього список осіб, які належать до світового ланцюга шасті, перестати це все новим дев'ять особам з тим самим проханнями. Цей ланцюг почав один американський офіцер і він має трічі оперетний світ. Хто такий ланцюг перерве, того в найближчий дев'ять днів зустріне нещастя. Читася довжелезний список осіб, усіх націй і професій, і не виходить з книжки: неважко додати примхи одного забобонного чудака, щоб ввести в рух стільки інтелігентних осіб? Ця забава, крім дев'яти марок по 15 сот., коштує чимало часу. Але після війни містичним зріс настільки, що навіть записаний раціоналістично перепишуть прегрешний текст і аскають його в світ. Нехай би так хто до них звернувся за проханнями вислати дев'ять листів до знайомих з поклоном в якійсь важкій громадській справі! Ого, спали би листи сном блаженних! Нехай би бодай згаданий лист, що творить "ланцюг шасті", був переписаним текстом з якогось розумного твору: низькою думок, які припели би людині користь, коли вона запам'ятала їх собі. Виходить, що забобонність нашої інтелігенції є ще середньовічна. А потреба шасті є в неї така велика, що вона дасть собі закінити на шийку якийнебудь ланцюг, ще й у цьому допоможе.

— Знижка ціни печива. Міська ціпникова комісія в порозумінні з пекарями прийняла нову скалю ціл на печиво: 1 кг. найдобірнішої мукки у гуртіні 80 с., подрібної 88 с.; пишничної 50-процентової у гурті. 67 с., подр. 74 с.; житної (60 проц.) у гурті. 47 с. Хліб житний (60 проц.) у некарні 47 с., у крамниці 50 с., кулічківський у некарні 67 с., у крамні. 70 с., булка 40 грамів у некарні 4 с., у крамниці 4 і пів.

— З сільських трагедій. У селі Барнише (Надвірнянський повіт) парубок Микола Глиничак застріляв уночі крадькома в хаті свого толарша Батиря з помети за якусь білку і втік. Поліційний пес вистежив злочинця. — Другий такий випадок убивства внаслідок сварки трапився у селі Бана Голівська, біля Борислава, де парубок Ю. Яворський застріляв другого парубка Ю. Клана за те, що той погрожував йому.

— Вища культура. У Коломні є професійні школи для шевців і столярів. Вони є державні і дирекція цих шкіл не хоче приймати Українців, заявляючи, що в них нема місця. Але коли хлопці змінюють обряд, місце для них знаходиться. Є це домагання, яке щораз частіше повторюють учні-стелі ученикам, а з тих, які понази туди, як "греко-католики" глазують прилюдно в класі за їх приналежність до церкви та української національності. Шевські та столярські хлопці мусять соромитися за своїх учителів.

— Катастрофа. Дня 6. п. м. о годині 5-й пополуноці навістала страшна градова буря громаду Якимчиці-Каліш, руденського повіту. На протязі пів години град величини волоського горіха зиниш на просторі 200 гектарів всі сьогорічні землеміди, а на репті 50 гектарів зиниш їх на 50 проц. Пошинені також дерева і овочі, а навіть дахи і вікна по хатах. 80 а навіть остало без засобів до життя осінні засіви. Делегация громади була в старості і жадала допомоги, однак безуспішно.

Не Тдь на вакаці

без гарної коробки цукорків чи помадох

"Фортуни Нової"

бо вони у великій мірі причиняються до осолодження відпустки.

— Візнання України. П. Петро Тумір із Коломиї, бувший поручник сербської армії, дістав відзначення Білого Орла з мечем V. класу від чехословацького уряду. П. Тумір перебуває тепер у Югославії у м. Осеку.

— Уорайніс. В літературній додатку до "Prager Presse" п. з. "Deutsch und Welt" (ч. 28.) поміщений переклад вірша Meteria Kitzuri "Graci". Переклад Остапа Гринця. — "Litwausche Rundschau", яка виходить у Ковзі, помістила недавно отсі статті проф. д-ра М. Лозинського: "Польща, Союз Націй і народи", "Польсько" (ч. 71.), "Справа українського університету" (ч. 72.), "Українська програма польської демократії" (ч. 82.).

— Іспит зрілості в учительській жіночій семінарії (УПТ.) в Самборі. Зголосилося до іспиту 28 — адало 27: Баранецька Марія, Білинська Олія, Буяк Емілія, Чиж Марія, Денис Марія, Дубравська Павліна, Гаврилів Анна, Гарасин Ольга, Горондська Юлія, Іванчик Ольга, Калданська Марія, Конечная Марія, Король Марія, Кульчицька Домініка, Лушак Ядвіга, Лушак Бронислава, Манастирська Ольга, Микита Одарка, Ползницька Стефанія, Роговська Ірена, Сената Ядвіга, Сивахов Марія, Судчак Михайлина, Варинода Катерина, Войнаровська Марія, Войтович Софія, Валих Марія.

— Етнографічні екскурсії ВУАН. Музично-етнографічний кабінет Всеукраїнської Академії Наук організував окрему наукову екскурсію на Поділля для запису й розсліду українських народних пісень. Екскурсія складається з відомого етнографа-музиканта К. Квітця, М. П. Гайдай й визначної дослідниці української мови (а зокрема діалектології) Олени Куріло. К. Квітця вестиме розсліди переважно в колишньому Ушицькому повіті, в теперішній Проскурівській округі. М. Гайдай має в тіжсї районі розслідувати репертуар ліриків. Рівночасно Всеукраїнська Академія Наук висилає на підвезь Поділля д. Юркевича для збирання етнографічних і фольклорних матеріалів.

— Посилка божевільних. Божевільних масо стільки, що Кульпарків і заведення для них у Кобжежині не поміщує всіх. Тому уряд самоврядування у Львові вислав 600 божевільних до таких заведень на Поморі. А що не має грошей платити за них, то вони від початку цього року сидять там на ласкавім хлібі. Врешті дирекція заведень на Поморі терпещ увірвалася і вони заявили, що коли не дістануть довжиків 310.000 зол., тоді 600 божевільних відішлють сюди назад. Більше й нічого нам не бракує.

— Важка теорема. У свій час (21. мая, ч. 110) подавали ми за німецькою пресою зрістку, що румунський генерал Н. Муйя видав книжку, в якій подає розв'язку славної теорема Фермата, над якою домагає собі голову математиків вже сотку літ. За таку розв'язку Науковому Т-ву в Геттінгені (Gesellschaft der Wissenschaften) призначило ще перед війною нагороду 100.000 марок. Саме одержуємо інформацію від одного з наших земляків, що студіює в Геттінгені, що розв'язка ген. Муйя показується хибною і що до цього часу з тисячох відповідей, що надіслали до Геттінгену, ні одна не здобула призначеної нагороди. Отже хто з наших математиків ають у свою го-

Та все те не мало і ніяк не по-нишній день ніякого значення. Ніхто в Польщі тих постанов конституції та згаданого закону виконувати ніколи не думав, навіть тоді, коли їх ухвалювано.

Не те на інших польських територіях поза Сх. Галичиною. Вже в Західній Галичині, на території краківського воєводства, а навіть у всіх мазурських повітах краківського воєводства (тоді ще поділу на воєводства не було), проведено вибори до сільських і міських громад на основі старої австрійської виборчої ординації, перевівши в ній невелику зміну через додання додаткового виборчого кола для всіх тих, що не підпадали на основі старої ординації під ніякий виборчий ценз. Так само проведено вибори до самоврядування на території буйської північної частини на основі старої дещо зміненої пруської виборчої ординації. На території королівства введено провінційний закон про самоуправу і повітові союзи та переведено до них тех вибори. Що більше! Навіть на Волині проведено вибори до самоуправних установ, правда, установ дуже оригінального типу і з ще оригінальнішою компетенцією (особливо повітових союзи) на основі законного розпорядку буйського генерального комісара Східних Земель (набутий з 1920 р.). Одинока гілка Східної Галичини зазнає вже сім діт нечуваної анархії та безправства на полі громадського самоврядування.

Правлячі польські чинники все висувають ще один аргумент проти виборів до самоуправних установ у Східній Галичині. Вони заодно казали, що треба подождати на нове польське законодавство про самоврядування, яке буде впливати з духа польської конституції і буде відгук з духом часу, а рівночасно положити кінець теперішній анархії. Три роки покутували в союзовій адміністративній комісії урядові законопроекти про самоврядування, три роки сварилися правлячі з лівими до виборчої ординації до самоврядування установ і три роки до нічого не могла договоритися; законопроекти спочивали в комісії, а анархія в Сх. Галичині поширювалася і росла. На четвертому році остаточно зговорилися всі польські партії, але проєкти відкинув уряд. І саме тоді, коли їх уряд відкидав, польські партії не дали себе вивести з рівноваги і згодилися урядові законопроекти у формі своїх внесень до союму, а тепер завзято над ними працюють.

Для нас найважливіше і найважніше в цій справі те, що представляють собою ті нові закони, що їх почали казати кувати в союмі аж на четвертому році польської законоробної реміснички, ті самі реміснички, що ще недавно не могли ніяк на них погодитися, ті самі, що з насолодою приглядалися як законопроекти зідали ржа. Ім, тим законам, хочемо присвятити деяку увагу та показати, чи і до якої міри вони поступові і чим вони є для нас.

В. М.

„Реформатори“.

За „нову“ виборчу ординацію.

III.

Вершком глумоти — якщо висловлюватися різко — є репресивна постанова проти дрібних партій теперішнього союму. Партія, яка в проєкті „Пяста“ уступає перед індивідуальним кандидатом, раптом виринає, коли йде мова про партії, що в теперішньому союмі не осягнули 15 послів. Перш усього годиться зазначити, що йде в світі закон, який торкається громадянських чи інших прав або обов'язків, не знає поділу населення на партії. Ніякий кандидат не є обов'язаний перед законом і його сторожками (владою) декларуватися партійно. Тому й вимога, що кандидат партії, які в попередньому союмі не мали 15 послів, мусять бути піддержані тисячкою легалізованих підписів виборців або 2 тис. зол. а

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1830

28-2

непродана мода

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

В'їли, Галицька 16

в золоті, є протилежною всьому законодавству, є просто провокацією адорного хлопського розуму, який жеж повинні мати хоч деякі „п'ястівці“. Парламент має складатися з вибраних представників населення, а не з партій, які є внутрішньою ідеологічною, світоглядною і тактичною сегрегацією посів. Закон не знає теж ніякого докладного означення і засування „партії“ як такої. А навіть в чисто буденному розумінні важко додуматися, що саме розуміти під „партією“ на парламентному терені: посольські клуби чи часто їх складово-партійні частини. Бож соймові клуби ще не покриваються з політичними партіями. Звичайно соймові клуби „наш. меншостей“ складаються з кількох партій (як нпр. український, жидівський, німецький). І навпаки — такі клуби, як нпр. „Визволенс“ і „Хлопське Сторонництво“ в польському союмі можна світоглядно вважати одною партією (під оглядом соціально-політичним); вони ріжняться між собою тільки тактикою і складом, а радше амбіціями людей. Така абсурдна вимога має на меті пестрифікувати існуючі партії, спиноуючи партійне перегрупування, еволюцію суспільно-політичних поглядів у лоні громадянства. З другого боку така постанова не лише є смішна, гумористична, але й чисто ілюзорична, бож „партійний“ стан на соймовій арені є часто плывкий. Коли під „партіями“ розуміти соймові клуби (а тільки так розуміння у відношенні до інституцій союму булоб логічне), то кожної хвили дрібні соймові групи могли об'єднатися, щоб створити 15-тичленний клуб. Але суспільно-політичне життя є в безнастанному руху, воно переходить еволюцією, одні партії гинуть, другі народжуються. Чи можна нужденним „законом“, випоранним з безсилої „п'ястівської“ мозковини, перепинити ці суспільні здвиги? А вже вимога щодо тисячків легалізованих підписів виборців, або 2 тис. зол. в золоті така характеристична для польських куркулівських доробкевичів, така просто класична, що її варто опатентувати на радість і втіху всіх кабаретів світа. Можна уявити собі, що діялося би з легалізацією підписів, колиб найшлісшим присяжним і виконавцям „п'ястівських“ побажаний! От булоб вакханалія! А вже просто подивабуджують 2 тис. зол. в золоті. І нехай хто скаже, що польська куркулівська братія не думає серйозно про зрівноваження бюджету й наповнення польського скарбу по береги? Розуміється, хтось міг би запитатися, чому саме „Пяст“ змагає до упривілеєння існуючих в польському союмі „партій“, себто „партій“, які досі так погано записали себе в державному житті Польщі, які так ганебно скомпромітувалися? Чому проєкт „Пяста“ хоче знову ті „партії“ силоміць пхати в сойм, а одночасно задержати вже не перед воротами союму, але перед воротами виборчих комісій інших партій, які досі ще не брали участі в суспільно-політичному будівництві? Таких питань можна ставити безліч, але даремно було б ждати на відповідь на них від „п'ястівських законодавців“.

У проєкті зміни виборчої ординації, викалькульованої „Пястом“, мається відокремлювати міста з 15-тисячним населенням в окремі виборчі округи, створюючи таким чином спеціальні міські округи, а радше курії. Проти таких замислів, хоч важко вважати їх доцільними, можна не підносити заміт, колиб ті округи були більшемандатові й да-

вали змогу вибору представників усього населення. Але „патрістичні“ куркулі мають без сумніву на меті так геометрично повикроювати ті округи, щоб до мінімуму звести представництво жидівського населення (яке одночасно пропало безслідно в сільських округах), а вповні зліквідувати представництво українського міського населення. Розуміється, ми принципово мусимо бути проти поділу на дві курії: сільську й міську, однак — як зазначено — не булоб іще великого лиха в тому, колиб з міст утворено окремі виборчі округи, розділюючи їх так, щоб давали змогу виявити справжній національний і соціальний характер населення. Та проєкт „Пяста“ змагає до чого иншого, а саме — до затертя національного й соціального характеру населення „кресових“ міст, до обнищення заступництва жидівського і до повної ліквідації представництва українського населення. Більшемандатівість пропаде в намічених міських округах, а зате мається воскресити її в сільських округах на „мішаний“ території.

Що саме розуміти під „мішаною“ територією?

Фактично етнографічно мішаною територією є тільки смуга, що на сході відділяє українську й білоруську національну територію від польської. На межі між Україною й Польщею є це Підляша, Холмщина, галицькі повіти на лівому березі Сану (Ніско, Ярослав, частинно Перемішль і Лемківщина). Очевидно, тут є можливість забезпечити представництво обох народів в однімандатових округах, виділюючи з етнографічно мішаної території польські й українські місцевості. Таким чином принцип однімандатівості, якщо в ньому хто-небудь добаєє спасення, можна не порушувати. Треба бути справедливим і признати, що й на українській етнографічній території (в Східній Галичині) є місцевості (давніші або новіші польські колонії), яким слід забезпечити представництво.

Поважлише заступлені ті колонії в повітах львівському, скляському, тереківському, рудеському і самбірському. З польських частин цих повітів можна створити один або два виборчі округи і таким чином забезпечити представництво польському населенню. Так повинно бути, колиб автарам, зрештою зайвого, „п'ястівського“ проєкту, кермувала справедливість і почуття дійсності. Однак не те у них на приміті. Для „мішаної“ території, під чим розуміють вони всю українську й білоруську національну територію, вони не лише аплюють більшемандатівість, але й союзи лист кандидатів та пропорційність, щоб регіза еі пеліз штучним способом вибрати як найбільше послів та доказати світові, що українська національна територія є справді „мішана“, що вона є українсько-польська, кондомініальна.

Ще далі йде проєкт зміни виборчої ординації З. Л. Н., зберігаючи пропорційність у „важніших“ округах та допускаючи „окремі національні й віроповідні групи“, очевидно — на основі реєнсу з 1921 р. Як виглядали ті „національні й віроповідні групи“ (себ-то курії), не важко додуматися. Український елемент під Польщею, який вже в переписі 1921 р. обнижено на яких 40 процент, при творенні польською адміністрацією тих „груп“, був ще знизений

на яких 10 процент. При відомій, надзвичайно живій, енергійній і безкомпромісній здатності Польків „поширювати“ на папері польську територію, ми могли побачити таке чудо, що „мішана“ область обмежувалася вже тільки станиславським і волинським воєводствам.

Над проєктом зміни виборчої ординації християнсько-народових (групи Лубановича) з плураліністю для старіших виборців, з пропорційною більшістю в „національно-мішаних“ округах, а іменуванням третини союму при односторонній піднесенні віку виборців — шкоча спиноуватися. Це вже не регрес, не крок чи кілька кроків назад, а просто поворот до середньовіччя, до старого шляхетського союму, а в найкращому випадку до „союму станів“ — перед великою французькою революцією. Цей „сойм станів“ мав би бути в додатку обмежений законодавчою рішорядністю польської „палати панів“ під назвою сенату.

До чого прямує Польща?

Промова пос. С. Хруцького в дискусії над зміною конституції в польському союмі дня 6.VII. 1926.

(Продовження).

Чи ліпшого була П. П. С., яка потрафала зайти в коаліцію з правимі недовго перед самим нашим переворотом, але навіть палали не рудили для створення умови повстання лівого парламентного уряду. А такі можливості існували для цілої польської лінії не тільки для П. П. С. Передовсім, чому польська лінія не спротивилася розширенню нових виборів до теперішнього союму в Східній Галичині? Аж на чолі держави стоїть Йосиф Писудський, що пишався добрим ліній. А чи не мав би зовсім иншого складу теперішній сойм, колиб божевільна шпунда міжкоролівська право? (Голос: Міхал-роде право?) Так, трактат в Сан-Жермені! (Голос: Галичці були вже ратифіковані!) Трактат у Сан-Жермені загарантовував те, що Східна Галичина не входить в склад польської держави.

Але ліпніше ставала перед нами як два рази можливість виправити хибний курс розширення нових виборів у Східній Галичині. Тільки коментарі були акт з 14. березня 1923 р., а також акт ратифікації союмом і сенатом трактату в Сан-Жермені. Особливо з огляду на останній акт диктаторів навіть формально право розширення нових виборів у Східній Галичині, як про це писав і наш учений професор д-р Цоля. Того на не зробили, чому? Бо за волею бачили в союмі 40 єврейських послів, а навіть Жидів, ніж 40 Українців. Чи не для тої самої причини не міг розвинути по лінійній дній і теперішній сойм? Пригадуємо Паміа, як отверто говорив про те, що українську загрозу, як про причену коногоного затримавши цього союму, посол Козловський (З. Л. Н.), коли польська лінія для демократичних цілей ставила внесення на розширення союму. В союмі національному пошівіши в волею терміти спаралізований сойм, створити безсилій парламентський уряд (Голос: В тому пошівітесі!) ніж розширити нові вибори в Східній Галичині або літи на дієвсь розширення союму. Так і осталося на політичному овалі сесійний сойм, мертво тіло, яке за життя розкладалося, затроуючи організм держави. Чи не були таким розкладанням живого трупа ті самогубі вчинки, з яких першим було ухвалення особливих повноважень для уряду Володислава Габсбурзького. Замисла такого самогубного вчинку мала також і та агітація проти союму, як державної установи, яку всла правляча.

В польській нарід старалися вмовити, що причиною високонх податків у Польщі є утримання союму і сенату, що посли обирають надто високі платні. Сойм творить у Польщі причину всього зла, а тому усунути його — і все буде добре. Ось так впливала на селянські умн та дитя хлопська демократія, відгомні якої чути ще вчора у промові посла Гомбінського. Ще важливішою справою в тій дній нахопування парламентаризму була широка прикладна дискусія в пресі на тему зміни виборчої ординації. Зміну виборчої ординації по лінійній дній вважають центроправі партії за одну з найважливіших справ, без якої сама зміна конституції, пропонувана урядом, булоб, на їх думку, односторонньою і несправедливою. Мета закон виборчої ординації є аса і виражені. Хочеться висловити від участі в державному житті всі національні меншості, які творять у державі 45 відсотків населення. З тих громадян неспокійної національності хочеться зробити „важнішою культури і держави, щось у ролях їх невідмінних, позбавлених усіх громадянських прав і змушених до праці на користь павуючої нації. Тому видавалося нам надто несправедливою до теперішньої виборчої ординації, іми самими, без косядом Лютославським і сенатором Бузьком спеціально спраралізовану. Мало було від того, що до теперішньої виборчої ординації через припорошення часто польської справедливості повинно нас кинути, знизуючи на 30 відсотків пред-